

B en W-voorstel

portefeuillehouder

G. Hofstede

begrotingsprogramma

2 Welzijn5 Bestuur &
Veiligheid

draagt bij aan Global Goal(s)

3 Goede gezondheid en Welzijn

16 Vrede, veiligheid en sterke publieke
diensten

b en w-vergadering

agendapunt

bijlage(n)

3

rol raad

Ter kennisneming

onderwerp

Uitvoering Wet verplichte GGZ 2022 en 2023

INHOUD VOORSTEL

Het college wordt voorgesteld in te stemmen:

1. Om de volgende taken op grond van de Wvvggz door de VGGM voor de duur van twee jaar uit te laten voeren, volgens offerte zoals door VGGM ingediend:
 - a. Het in behandeling nemen van een melding;
 - b. Het beoordelen of de melding voldoet aan de criteria van de Wvvggz;
 - c. Het uitvoeren van een verkennend onderzoek naar de noodzaak tot geestelijke gezondheidszorg;
 - d. Het horen van degene aan wie een crisismaatregel wordt opgelegd;
 - e. Het organiseren van periodieke regionale overleggen.
2. Dat de lokale Ambtenaar Openbare Veiligheid (AOV) piket ook een adviserende rol krijgt aan de (loco)burgemeester van gemeente Rozendaal bij het opleggen van een crisismaatregel;
3. De lokale taken ook uit te voeren voor de Gemeente Rozendaal;

1 Wat is de aanleiding?

Per 1 januari 2020 zijn de 'Wet verplichte ggz' (Wvvggz), de 'Wet Zorg en Dwang' (WZD) en de 'Wet op de Forensische Zorg' (WFZ) van kracht. Deze drie wetten zijn een vervanging van de vroegere 'Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen' (Wet Bopz).

In de WvGGZ heeft de gemeente een tweetal uitvoeringstaken toegewezen gekregen; te weten het "horen" bij opleggen van een crisismaatregel en het uitvoeren van een "verkennend onderzoek".

Afgelopen twee jaar zijn deze twee uitvoeringstaken vanuit 14 gemeenten in veiligheidsregio Midden Gelderland in de vorm van een pilot belegd bij de VGGM.

Er heeft in het najaar 2021 een gezamenlijke evaluatie plaatsgevonden met de 14 deelnemende gemeenten en de VGGM naar deze pilot periode. Het onderzoek is uitgevoerd door het onafhankelijk extern bureau Interpactum. Op basis van de uitkomst van het evaluatieonderzoek zijn er door de onderzoeker aanbevelingen gedaan over de vraag hoe op langere termijn de uitvoeringstaken van

gemeenten in het kader van de WvGGZ het best uitgevoerd kunnen worden. Het onderzoeksrapport en de aanbevelingen zijn te vinden in de bijlagen van dit B&W voorstel. Op basis van dit rapport en bespreking hiervan in het Bestuurlijk Overleg Publieke Gezondheid gehouden op 16 september 2021 heeft VGGM op 28 oktober 2021 een brief met offerte aan ons als gemeente toegestuurd. Deze is eveneens te vinden in de bijlagen.

2 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

Wet verplichte ggz (Wvggz)

Wet Zorg en Dwang' (WZD)

Wet forensische zorg (Wfz)

De wet verplichte ggz (Wvggz) regelt het verlenen van verplichte zorg op maat voor mensen met een psychische aandoening. De verplichte zorg wordt niet altijd verleend in een zorginstelling, maar kan ook in een polikliniek of thuis plaatsvinden. De Wvggz beoogt de zorg centraal te stellen, terwijl bij de Bopz de opname centraal stond. De Wvggz biedt handvatten om meer ambulant en preventief verplichte hulp te bieden aan mensen met psychiatrische problemen. Daarnaast versterkt de Wvggz de rechtspositie van de betrokkene en krijgt de familie meer inspraak. Verplichte zorg is een uiterst middel. Er moet altijd getoetst worden of verplichte zorg noodzakelijk, effectief, proportioneel en subsidiair is. De Wvggz kent twee wegen tot verplichte zorg: de crisismaatregel (de vroegere inbewaringstelling) en de zorgmachtiging (de vroegere rechtelijke machtiging).

Crisismaatregel

Een crisismaatregel is een beslissing van de burgemeester (of gemandateerde wethouder) waarmee verplichte zorg toegepast kan worden in een crisissituatie waarin snel ingegrepen moet worden vanwege onmiddellijk dreigend ernstig nadeel¹. Dit doet de burgemeester op basis van een medische verklaring van een psychiater van de crisisdienst. De burgemeester moet daarbij de betrokkene in staat stellen om gehoord te worden. Dit kan door hemzelf maar dit wordt in praktijk door veel gemeenten gemandateerd aan een onafhankelijk persoon of organisatie vanwege de specifieke competenties die dit vraagt. Daarnaast is de crisismaatregel breder dan de in de vroegere BOPZ 'inbewaringstelling' (IBS). Voorheen konden de handelingen van verplichte zorg alleen plaatsvinden binnen een zorginstelling. In de Wvggz is ook het toepassen van onvrijwillige zorghandelingen in eigen woonsituatie van betrokkene mogelijk geworden.

Zorgmachtiging

Een zorgmachtiging is een machtiging van de rechter waarmee verplichte zorg toegepast kan worden bij iemand met een psychische stoornis die ernstig nadeel tot gevolg heeft. De rechter verleent alleen een zorgmachtiging als vrijwillige zorg niet mogelijk is en verplichte zorg noodzakelijk is om het ernstig nadeel weg te nemen. Vanuit de Wvggz krijgt eenieder de mogelijkheid om bij de gemeente een melding te doen als hij of zij van mening is dat iemand verplichte psychische zorg nodig heeft. De gemeente is verplicht deze melding te onderzoeken, het zogenaamde 'verkenkend onderzoek' (VO), en 14 dagen na melding te beslissen om al dan niet de officier van justitie (OvJ) te verzoeken een zorgmachtiging aan te vragen bij de rechter. Uitzondering hierop zijn de politie, de

¹ Begrip Ernstig nadeel wordt uitgelegd in de WvGGZ onder artikel 1:1 lid 2

geneesheerdirecteuren van zorgaanbieders en betrokken zorgverleners. Zij kunnen rechtstreeks bij de officier van justitie een verzoek indienen om een zorgmachtiging aan te vragen bij de rechter. Als er een verzoek is ingediend, wordt de betrokkene op de hoogte gesteld door de aangewezen geneesheerdirecteur.

De betrokkene krijgt op dat moment de mogelijkheid om zelf een plan van aanpak op te stellen. Hij/zij kan dit zelf doen of met behulp van naasten, zorgaanbieder of een onafhankelijk cliëntondersteuner.

Regionaal overleg

De Wvvgz schrijft verder voor dat er minimaal één keer per kwartaal een regionaal overleg is tussen de officieren van justitie, colleges van B&W, geneesheerdirecteuren van zorgaanbieders, politie en overige ketenpartners over het aanbod, de uitvoering, de knelpunten het toezicht op verplichte zorg. De burgemeester of de portefeuillehouder met GGZ in zijn of haar portefeuille kan namens een gemeente deelnemen.

Melding regionaal en landelijk meldpunt verward gedrag

VGGM voert ook de taak uit die de gemeente toebedeeld heeft gekregen in de uitvoering van de Wvvgz als het gaat om het aannemen van meldingen van burgers die van mening zijn dat iemand verplichte psychische zorg nodig heeft. Dergelijke meldingen worden getriageerd door het meldpunt Wvvgz van de VGGM voordat gestart wordt met een ‘verkenkend onderzoek’. Mocht tijdens deze triage al blijken dat de melding niet voldoet aan de vereisten voor het succesvol kunnen indienen van een verzoek tot zorgmachtiging bij de OvJ, dan wordt deze melding doorgeleid naar het lokale sociaal meldpunt van onze gemeente. Uit de evaluatie blijkt dat in 2020 voor 11% van de meldingen na triage regionaal gezien sprake was van een melding die niet in aanmerking kwam om te starten met het uitvoeren van een verkenkend onderzoek.

Oktober 2020 is het landelijk meldpunt zorgwekkend gedrag gelanceerd². Inwoners die het nummer van dit landelijke meldpunt bellen worden op basis van postcode geautomatiseerd doorverbonden naar een lokaal telefoon nummer die als meldpunt kan dienen. In de deelnemende gemeenten in veiligheidsregio Midden Gelderland worden mensen die het landelijke nummer bellen doorverbonden met het meldpunt Wvvgz van VGGM.

Aantal aanvragen crisismaatregel in 2020 en 2021

Tijdens de pilot periode is er slechts voor een beperkt aantal inwoners van de gemeente Rheden of Rozendaal de Wvvgz toegepast. In de jaren 2020 en 2021 is er in totaal 21 maal een verzoek gedaan bij de burgemeester voor het afgeven van een crisismaatregel (2020 11 en 2021 10). Het is lastig om te voorspellen hoeveel keer per jaar te verwachten is dat er een crisismaatregel en de functie horen wordt toegepast voor inwoners van de gemeente Rheden en/of Rozendaal. Op basis van de ervaringen uit de pilotperiode houden we rekening met een gemiddeld aantal van 10 maal per jaar.

Het aantal maal dat er zorgmachtiging is aangevraagd in 2020 en 2021

² <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/10/09/staatsecretaris-blokhuis-lanceert-nieuw-landelijk-meldpunt-zorgwekkend-gedrag-0800-1205>

In de periode januari 2020 t/m tweede kwartaal 2021 heeft er voor gemeente Rheden in totaal 13 keer een verkennend onderzoek plaatsgevonden. Voor gemeente Rozendaal was dit geen enkele keer. Het aantal verkennende onderzoeken per kwartaal is wisselend. Waarbij wel opgemerkt moet worden dat het eerste en tweede kwartaal 2021 geen verkennende onderzoeken hebben plaatsgevonden. Terugkijkend op het jaar 2020 is opvallend dat de eerste twee kwartalen ook minder aanvragen voor een VO te zien zijn ten opzichte van kwartalen 3 en 4.

Van de in totaal 13 uitgevoerde verkennende onderzoeken is in totaal 5 maal een aanvraag gedaan voor het opleggen van een zorgmaching bij de OvJ.

3 Wat willen wij bereiken op de genoemde Global Goal(s)?

Als gemeente willen wij er aan bijdragen dat inwoners met een psychische aandoening kwalitatief de juiste zorg ontvangen en bijdrage aan het versterken van de rechtspositie van deze inwoners. Daarnaast willen wij helpen bij het inwoners in onze gemeente bieden van bescherming waardoor zij niet in een onveilige situatie hoeven verkeren door toedoen van zichzelf of anderen in hun omgeving welke veroorzaakt wordt door een psychische stoornis.

4 Wat gaan wij ervoor doen?

Medio augustus 2021 heeft een evaluatie onderzoek plaatsgevonden in opdracht van de VGGM en de 14 deelnemende gemeenten over de ervaringen van de pilot Wvvgz. Het evaluatieonderzoek is uitgevoerd door het onafhankelijk onderzoeksbureau Interpactum. September 2021 is het evaluatierapport en de aanbevelingen gepresenteerd in het bestuurlijk overleg Wvvgz. Dit rapport is toegevoegd als bijlage bij dit B&W voorstel. Uit de evaluatie blijkt dat de deelnemende gemeenten en VGGM positief terug kijken op de afgelopen pilot periode en de wijze waarop invulling is gegeven door VGGM aan de gegeven opdracht.

Aanbeveling uit evaluatie onderzoek

Het heeft de voorkeur om de nieuwe taken Wvvgz in 2022 en 2023 uit te laten voeren door de VGGM, zo blijkt mede uit de aanbevelingen van de onderzoeker van Interpactum. Het college kan de VGGM hiervoor via een onderhandse gunning opdracht toe verlenen. De taken sluiten aan op werkzaamheden die de VGGM (het team Openbare Geestelijke Gezondheidszorg) al uitvoert. De verwachte voordelen van de regionale uitvoering t.o.v. lokale uitvoering:

- Het goed uitvoeren van een verkennend onderzoek volgens de vereisten van de Wvvgz en het kunnen horen van inwoners in een psychiatrische crisissituatie, vereist een specifieke deskundigheid en ervaring. Dit is gezien de beperkte personele krapte op de arbeidsmarkt van mensen die deze kennis en kunde hebben in praktijk niet te realiseren voor ons als individuele gemeente. Zeker ook gezien de beperkte aantallen onderzoeken en crisismaatregelen die te verwachten zijn voor onze gemeente.
- Het aantal malen “horen” en per jaar dat te verwachten is voor onze gemeente vraagt een forse investering van de ambtelijke organisatie om de vereiste 24/7 beschikbaarheid en bereikbaarheid te organiseren.
- Het lokaal uitvoeren van verkennende onderzoeken zou in praktijk een extra schakel in de keten betekenen. Dit is ongewenst vanwege de snelheid die nodig is in het proces om aan de wettelijke eis te kunnen voldoen waarbinnen een verkennend onderzoek uitgevoerd dient te worden. Namelijk binnen twee weken na eerste melding moet er een uitkomst zijn van het verkennend onderzoek en

de vraag beantwoord worden wel of niet indienen van een aanvraag bij de OvJ. Het in het proces inbouwen van extra schakels werkt vertragend.

- Het in regionaal verband organiseren en uitvoeren van de gemeentelijke taken zorgt voor meer uniformiteit in de uitvoering. Het is contraproductief als er tijdens een crisissituatie dat er ruis ontstaat over de te volgen procedure bij de externe partners. Die ruis kan snel ontstaan; Zeker als iedere gemeente apart een andere invulling geeft aan de werkprocessen. Ketenpartners zoals Politie en GGZ-instellingen hebben in diverse regionale ambtelijke en bestuurlijke overleggen gepleit voor een regionale aanpak en uitvoering van de WvGGZ..

Regionaal uit te gaan voeren onderdelen

Op basis van het door Interpactum uitgevoerde evaluatieonderzoek en aanbevelingen van de onderzoeker is het voorstel om via een onderhandse gunning, opdracht te verlenen aan de VGGM voor het uitvoeren van de volgende uitvoeringstaken die vanuit de WvGGZ zijn toebedeeld aan de gemeente voor de duur van twee jaar:

1. Verkennend onderzoek: Het uitvoeren van een verkennend onderzoek (binnen 14 dagen) en indien nodig het indienen van een aanvraag voor een zorgmachtiging en het informeren van de melder.
2. Horen ten behoeve van crisismaatregel: als de betrokkene zijn of haar visie op verplichte zorg wil/kan geven, dan hoort de VGGM de betrokkene en maakt hier een verslag van (dit vereist 24/7 beschikbaarheid).
3. Voorbereiden regionaal overleg: de VGGM levert een ambtelijk secretaris en monitort de uitvoering van WvGGZ.

Lokaal uit te gaan voeren onderdelen

Naast de regionale taken hebben we nog een aantal lokale taken die uitgevoerd moeten worden. Deze taken zijn:

1. Informatie aanleveren bij triage melding;
2. Dossier en/of informatie aanleveren bij verkennend onderzoek;
3. Casus lokaal oppakken als het geen melding Wvggz is;
Omdat deze taken voornamelijk administratief van aard zijn, is gekozen om de taken te beleggen bij de 'Intake/werkverdeling' van team Toegang. Als de casus een andere route in moet gaan, kunnen zij bepalen welke route (en dus medewerker) dit met hen oppakt.

Als beslispunt wordt ook voorgesteld om de bovengenoemde lokale taken ook voor Rozendaal uit te voeren. De lokale taken zijn allemaal belegd bij team Toegang en omdat zij ook alle werkzaamheden al verrichten voor gemeente Rozendaal, ligt het in de lijn dat zij dit ook voor gemeente Rozendaal uitvoeren. Dit is ook een wens van gemeente Rozendaal om deze werkwijze tijdens de pilotperiode te behouden.

Mandateren crisismaatregel

De burgemeester mag de wethouders mandaat verlenen voor het nemen van een crisismaatregel. Dit is nodig aangezien het nemen van een crisismaatregel een 24/7 verantwoordelijkheid is. Dankzij het mandaat kunnen leden van het B&W elkaar afwisselen middels piketdienst. In 2020 is een dergelijk mandaatbesluit al ondertekend voor het huidige college.

Dienstverleningsconvenant

Eind 2020 is tussen de VGGM en de gemeente Rheden een dienstverleningsconvenant ondertekend waarbij geen einddatum is afgesproken, maar welke wel rechtsgeldig is op deze opdracht verstrekking waarvoor nu een offerte voor ligt.

Piket AOV

Het huidige piket voor de AOV'ers van de gemeente Rheden ondersteunen de burgemeester en wethouders al bij het opleggen van een crisismaatregel in het kader van de WvGGZ. Dit is op dit moment voor zowel het college van B&W voor gemeente Rheden als voor het college van B&W gemeente Rozendaal. Ook voor de komende twee jaar heeft gemeente Rozendaal de wens uitgesproken om gebruik te kunnen blijven maken van de piketdiensten AOV van gemeente Rheden. Ervaring uit het verleden leert dat de kans dat er een crisismaatregel wordt gevraagd voor een inwoner uit de gemeente Rozendaal heel klein is. Dus de taakverzwaring voor het piket van gemeente Rheden is minimaal.

Informatie-uitwisseling

Het veilig uitwisselen van informatie tussen ketenpartners speelt een belangrijke rol bij de uitvoering van de WvGGZ. Hiervoor moeten wij als gemeente aangesloten zijn op ICT-applicatie Khonraad. Binnen Khonraad vindt de informatie-uitwisseling tussen het openbaar ministerie, de geneesheer-directeur en de burgemeester van de gemeente veilig en efficiënt kan plaatsvinden. Wij gebruiken deze applicatie al enkele jaren wat maakt dat medewerkers al bekend zijn met dit systeem. Khonraad past in samenwerking met de VNG haar diensten aan voor zowel de crisismaatregel als de zorgmachtiging.

5 Wat zijn de financiële consequenties?

De kosten kunnen worden gedekt uit de huidige structurele begroting van €68.000. In de offerte van VGGM zijn de kosten berekend op basis van een prijs per inwoner. Daarbij moet wel opgemerkt worden dat de daadwerkelijke kosten afhankelijk kunnen zijn van aantallen daadwerkelijk uitgevoerde onderzoeken en/of aantallen meldingen en aanvragen crisismaatregelen.

<i>Inzicht verloop beschikbaar budget:</i>	<i>Structureel./ Incidenteel</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>
	€68.000,-		
Budget:			
<i>Af: aangegane verplichtingen:</i>		€0	€0
<i>Bij: inkomsten:</i>			
Beschikbaar:			
Gevraagd budget:		€28.574,-	€29.319,87
Restant budget nog beschikbaar:		€39.426,-	€38.680,13

6 Wat zijn de risico's?

De uitvoeringtaken van de Wvggz zijn door 14 van de 15 gemeenten in onze regio (alleen Ede voert deze taken zelfstandig uit) belegd bij VGGM. Als de gemeenten in de regio de Wvggz-uitvoering niet meer collectief bij VGGM neerleggen, bestaat het risico op een kostenverhoging voor de nog wel deelnemende

gemeenten. Voor 2022 is dit risico nihil; de gemeenten hebben zich ambtelijk en bestuurlijk uitgesproken de taken bij VGGM af te nemen, gezien de late fase voor besluitvorming.

Het aantal meldingen, aanvragen tot horen en/of aantal gehouden verkenende onderzoeken wijkt af van wat is ingeschat. Dit kan gevolgen hebben op de daadwerkelijke kosten. VGGM legt verantwoording af over de geleverde prestaties in de 5-maandsrapportage en het (publieks)jaarsverslag.

Indien de cijfers aanleiding geven tot bijstelling van de gemaakte afspraken, dan zullen zij dit tijdig ambtelijk en bestuurlijk agenderen.

7 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?

De gemeente heeft een aantal wettelijk vastgelegde taken in het uitvoeren van de Wvvgz. Deze mag een gemeente uitbesteden aan een externe partij. Ambtelijk is onderzocht of dit via een onderhandse gunning aan de VGGM juridisch gezien mogelijk is. Na consultatie van o.a. de inkoopafdeling van de Connectie, interne concernjurist en de aanbestedingsjurist die wij als gemeente regelmatig consulteren blijkt dit juridisch mogelijk.

8 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?

De raad zal in kennis gesteld worden van dit college besluit, evenals de interne ambtelijke organisatie die belast is met de uitvoering van dit besluit.

9 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?

Eind 2023 zal besloten moeten worden hoe invulling te geven aan de uitvoeringstaken die de gemeente dan heeft met betrekking tot de Wvvgz. Daar zal vooraf een korte analyse plaats moeten vinden over eventuele mogelijkheden op dat moment.

De Steeg,